

VERKSAMHETSBERÄTTELSE OCH BOKSLUT 2017

Förkortad version

- verksamhetsberättelse
- styrelsens förslag till disposition av bolagets vinst

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

ILMARINENS STRATEGI

Ilmarinen är ett kundägt ömsesidigt arbetspensionsförsäkringsbolag, vars grundläggande uppgift är att säkerställa att kundföretagens personal får den lagstadgade pension som de intjänar i sitt arbete. De värderingar som styr Ilmarinens verksamhet är öppenhet, ansvar och gemensam framgång.

Ilmarinen vill vara det mest tilltalande arbetspensionsbolaget. De strategiska målen som härletts ur denna vision är att skapa bästa möjliga kundservice, en stark marknadsställning, en effektiv verksamhet och en stark solvens.

1 DEN EKONOMISKA UTVECKLINGEN

Finlands ekonomi utvecklades bättre än väntat under år 2017. Ännu i början av året förutspådde konjunkturprognoserna en tillväxt på en dryg procent, men totalproduktionens tillväxtsiffra blev till slut cirka 3 procent. Den starka ekonomiska återhämtningen berodde i hög grad på den ökade tillväxttakten inom världsekonomin och särskilt inom euroområdet, vilken stärkte efterfrågan på finländska exportprodukter. Exporten ökade med ungefär 10 procent. Utöver exporten bidrog även den goda investeringsutvecklingen och företagens ökade konsumtion, som var ett resultat av företagets och privathushållens förbättrade tilltro, till den ekonomiska utvecklingen. Inom byggverksamheten fortsatte den kraftiga tillväxten som började redan tidigare.

Återhämtningen av den ekonomiska tillväxten syntes också på arbetsmarknaden. Antalet sysselsatta ökade under året med cirka 50 000 personer och lönesumman för ekonomin ökade med ungefär 3 procent. Den gynnsamma utvecklingen stärkte också den offentliga ekonomin. Det långvariga stora underskottet i statsbudgeten minskade och det s.k. EMU-underskottet i den offentliga ekonomin bedöms ha minskat till cirka en procent i förhållande till totalproduktionens värde. Inflationen fortsatte att vara mycket långsam på samma sätt som åren innan; konsumentpriserna steg endast med en knapp procent under året. Detta berodde delvis på den moderata internationella prisutvecklingen samt den inhemska kostnadsutvecklingen, som förblev mycket långsam tack vare det konkurrenskraftsavtal som arbetsmarknadsorganisationerna ingick år 2016.

Enligt konkurrenskraftsavtalet gjordes det inte några generella lönepåslag under år 2017. I stället förlängdes årsarbetstiden med 24 timmar och då det gäller arbetsgivarnas socialförsäkringsavgifter avtalades om nedsättningar som kommer att genomföras under åren 2017–2020. I stället för lönepåslag förbättrades konsumenternas köpkraft av den låga inflationen och den ökade sysselsättningen. Inkomstnivåindexet steg under redovisningsåret med endast en knapp procent.

Den internationella ekonomins gynnsamma utveckling stöddes av de viktigaste centralbankernas stimulerande penningpolitik. Amerikanska centralbanken Federal Reserve höjde sin styrränta något, medan Europeiska centralbanken fortsatte att hålla sin styrränta negativ och fortsatte sina omfattande värdepappersköp i enlighet med sin kvantitativa stimuleringspolitik. Penningpolitiken höll inte bara de korta räntorna, utan också de långa räntorna på en exceptionellt låg nivå. Låga räntor tillsammans med en starkare realekonomi bidrog å sin sida till en kraftig utveckling av aktiekurserna. Inflationen var fortsatt långsam, fastän oljepriset vände uppåt under året. Euro stärktes mot amerikanska dollarn.

2 UTVECKLINGEN AV ARBETSPENSIONSSYSTEMET

Den nya lagstiftningen om pensionsreformen trädde i kraft vid ingången av 2017. Under sitt första skede medförde reformen en ändring av reglerna för intjänande av pension. Arbetspension börjar tillväxa för arbete redan från 17 års ålder och intjäningsprocenten för dem som fyllt 53 och 63 år ändrades. Löntagarnas arbetspensionsavgifter dras inte heller längre av när pensionstillväxten uträknas. Reformen inverkar inte på pensionsåldern ännu 2017, med den börjar stiga fr.o.m. år 2018.

Som nya pensionsformer infördes partiell förtida ålderspension och arbetslivspension. Den tidigare deltidspensionen frångicks. Särskilt stort intresse genast i början av 2017 väckte partiell förtida ålderspension, som kan tas ut vid 61 års ålder. De partiella förtida ålderspensioner som beviljades under redovisningsåret utgjorde oftast 50 procent av den slutliga pensionen. Endast några få valde det andra alternativet, dvs. att ta ut 25 procent av sin slutliga pension.

Det kom just inga ansökningar om arbetslivspension under året, med undantag av några få undantag. Detta var väntat, eftersom den lägsta åldern för ålderspension år 2017 ännu inte avvek från den åldersgräns på 63 år som ställts för arbetslivspension.

Konkurrenskraftsavtalet som arbetsmarknadsorganisationerna ingick 2016 medförde ändringar i arbetspensionsavgifterna år 2017. I enlighet med avtalet nedsätts arbetsgivarens arbetspensionsavgifter stegvis, medan löntagarnas avgifter på motsvarande sätt höjs under åren 2017–2020. Arbetspensionsavgifternas genomsnittliga nivå hålls emellertid på oförändrad nivå vid 24,4 procent.

Arbetspensionsbolagens omkostnadstariff sänktes med cirka 7 procent från början av 2017 som en följd av pensionsbolagens förbättrade effektivitet. Ändringen sänkte pensionsbolagens omkostnadsinkomster och omkostnadsöverskott. Samtidigt ändrades grunderna för kundåterbäring så att hela omkostnadsöverskottet i fortsättningen kan överföras till kundåterbäringar. Tidigare kunde högst hälften av överskottet överföras för kundåterbäringar.

De nya solvenslagarna trädde i kraft vid ingången av året. Den största ändringen var att solvenskravet, dvs. solvensgränsen, ska beräknas mer riskbundet än tidigare. De nya bestämmelserna beaktar således riskerna i bolagets placeringsportfölj bättre och mer transparent än tidigare. Bufferten, eller utjämningsbeloppet, som tidigare särskilt tillämpades för att bereda sig för försäkringsrisker, slogs ihop med solvenskapitalet, som fungerar som buffert för försäkrings- och placeringsrisker.

Rapporteringen av solvensnivån i pensionsbolagen reviderades i början av 2017. Tidigare redovisades solvensnivån som förhållandet mellan solvenskapitalet och ansvarsskulden. Enligt den nya praxisen är solvensnivån förhållandet mellan solvenskapital och försäkringstekniska avsättningar adderat med hundra procent. Det nya beräkningssättet beskriver bättre än tidigare pensionstillgångarnas tillräcklighet i förhållande till pensionsansvaret.

Försäkringstekniska avsättningar fungerar dels som buffert för fluktuationer i aktieintäkterna. Vid ingången av 2017 utökades vikten för det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret som fungerar som solvensbuffert från 10 till 15 procent. Vikten utökas ytterligare till 20 procent från ingången av år 2018. Som en följd av ändringarna ökar inverkan av fluktuerande aktiekurser på de försäkringstekniska avsättningarna.

Beräkningen av återbäringar som ges i form av nedsättningar av försäkringsavgifterna kommer att ändra från ingången av 2018. Pensionsbolagen kan nu själva bestämma på vilket sätt kundåterbäringarna delas mellan kunderna. Social- och hälsovårdsministeriet har

fastställts egna beräkningsgrunder för kundåterbäringar för varje bolag. Ändringen syns i de återbäringar som betalas kunderna år 2019.

3 FUSIONEN MELLAN ILMARINEN OCH ETERA

Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Eteras (Etera) och Ilmarinens styrelser undertecknade den 29 juni 2017 en fusionsplan som registrerades i handelsregistret den 30 juni 2017. Enligt fusionsplanen fusioneras Etera med Ilmarinen på det sätt som avses i 10 kap. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Enligt fusionsplanen överförs Eteras försäkringsbestånd samt andra tillgångar, skulder och rättigheter till Ilmarinen vid fusionen utan clearingförfarande genom en registrering av fusionens verkställande, som var planerat till den 1 januari 2018. Ilmarinens och Eteras extra bolagsstämmor godkände fusionsförslaget i september 2017.

Fusionen krävde myndighetsgodkännande. Enligt konkurrens- och konsumentverkets yttrande till Finansinspektionen den 31 augusti 2017 fanns det inga konkurrensrättsliga hinder för fusionen. Finansinspektionen godkände fusionen den 10 oktober 2017. Verkställandet av fusionen registrerades i handelsregistret den 1 januari 2018.

Som en följd av fusionen bildades den 1 januari 2018 Finlands största arbetspensionsbolag mätt i antalet kunder. Det sammanlagda antalet försäkrade personer och pensionstagare i Ilmarinen steg som ett resultat av fusionen till över 1,1 miljoner. Efter fusionen uppskattas Ilmarinen ha en marknadsandel på cirka 37 procent mätt enligt premieinkomst och pensionstillgångarna uppskattas uppgå till sammanlagt över 45 miljarder euro.

Målet med fusionen är att effektivisera verksamheten och förbättra de tjänster som erbjuds kunderna. Den förbättrade kostnadseffektiviteten möjliggör ännu större kundåterbäringar än tidigare. När Ilmarinens styrelse fattade beslut om fusionen uppställde den som mål att minska det sammanslagna bolagets omkostnader med 20 miljoner euro fram till år 2020 jämfört med Ilmarinens och Eteras sammanräknade omkostnader år 2016. Kostnadseffektivitet eftersträvas genom att upplösa överlappande funktioner i bolagen. Utöver att förbättra omkostnadseffektiviteten eftersträvas genom fusionen även en minskning av de relativa kostnaderna för placeringsverksamheten.

4 ILMARINENS RESULTAT OCH SOLVENS

År 2017 blev ett gott placeringsår för bolaget. Aktiekurserna steg på ett flertal marknader under året. Kursstegringen stöddes av en allttjämt låg räntenivå och en tilltagande ekonomisk tillväxttakt. Årsavkastningen på bolagets placeringar var 7,2 (4,8) procent, vilket innebär att bolagets solvenskapital stärktes med nästan 961 miljoner euro. På grund av ökningen i konsumentprisindex med 0,5 procent blev realavkastningen på placeringarna 6,7 (3,8) procent. Siffran var klart över genomsnittet på lång sikt för Ilmarinens reella placeringsintäkter på 4,3 procent.

Försäljningen av försäkringar var utmärkt under 2017. Vi tog i bruk nya verksamhetsmodeller och satsade kraftigt på den digitala försäljningen. De nya digitala arbetsmiljölednings- och arbetshälsotjänsterna ökade vår konkurrenskraft betydligt i alla kundsegment. Mätt enligt premieinkomsten genererade kundanskaffningen 368 miljoner euro år 2017, vilket är det näst bästa försäljningsresultatet i bolagets historia. Även kundanskaffningen på 124 miljoner euro

netto utvecklades mycket gynnsamt. År 2017 förbättrades nettoförsäljningsresultatet med 32 procent från år 2016 och med 77 procent från år 2015.

Antalet företags- och företagarkunder var i det närmaste oförändrat under verksamhetsåret. Effektiviteten av bolagets egen verksamhet var på samma goda nivå som året innan. Som en följd av ändringen av omkostnadstariffen minskade den jämförbara omkostnadsinkomsten emellertid med 7 procent jämfört med år 2016, vilket innebär att omkostnadsresultatet minskade från året innan och att omkostnadsprocenten steg till 81,1 (74,9) procent. Bolagets rörelsekostnader var emellertid på nästan oförändrad nivå.

Solvenskapitalet, dvs. skillnaden mellan bolagets tillgångar värderade till verkligt värde och bolagets ansvar ökade till 9 420,7 miljoner euro (8 460,0). Solvensnivån uppgick vid utgången av 2017 till 131,2 (129,2) procent. Sedan början av 2017 räknas solvensnivån som pensionstillgångar i förhållande till ansvarsskulden, då solvensnivån tidigare var solvenskapitalets förhållande till ansvarsskulden.

Solvenskapitalet avser att bära riskerna inom försäkrings- och placeringsverksamheten. Solvenskapitalet var i slutet av räkenskapsperioden 1,8-faldigt (2,0) i förhållande till den solvensgräns som bolagets riskallokering förutsätter. En stark solvens är ett av bolagets strategiska mål.

Resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde var 1 038,8 (410,5) miljoner euro, då ansvarsskulden gottgjordes med en ränta på 1 263,7 (1 132,9) miljoner euro och 390,9 miljoner euro (199,9) överfördes till det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret. Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar binder en viss andel av avkastningskravet på ansvarsskulden till den genomsnittliga avkastningen på arbetspensionsbolagens noterade aktieplaceringar och överför således aktierisken till denna del från bolaget att bäras av hela arbetspensionssystemet.

Resultatet av försäkringsrörelsen som är på bolagets eget ansvar var 13,3 (-35,5) miljoner euro. Resultatet av försäkringsrörelsen visar skillnaden mellan de avgifter som uppburits i försäkringsavgiften för att täcka försäkringsrisken och utbetalda ersättningar. Försäkringsrörelsens resultat överförs i enlighet med de grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret som ingår i solvenskapitalet.

Omkostnadsrörelsens resultat är det belopp med vilket försäkringsavgiftens omkostnadsandelar och andra motsvarande intäkter överstiger de rörelsekostnader som ska täckas med dem. Resultatet av Ilmarinens omkostnadsrörelse var 25,4 (36,1) miljoner euro. Från ingången av år 2017 kan omkostnadsresultatet i sin helhet användas för kundåterbäringar, då det tidigare endast var möjligt att överföra hälften till återbäringar.

Totalresultatet till verkligt värde år 2017 uppgick till 1 078,4 (405,2) miljoner euro. Resultatet utgörs av placeringsverksamhetens resultat, försäkringsrörelsens resultat och omkostnadsrörelsens resultat.

Det belopp som används för att nedsätta ArPL-avgifterna, dvs. för kundåterbäringar, fastställs enligt bolagets solvenskapital och resultatet av bolagets omkostnadsrörelse. Från år 2017 överförs 120 (102) miljoner euro till kundåterbäringar. Överföringen utgör 0,72 (0,61) procent av den försäkrade lönesumman och 238 (205) euro per arbetstagare som är försäkrad i Ilmarinen.

Ovan givna uppgifter om resultatet och solvensen grundar sig på de nyckeltal till verkligt värde som redovisas i noterna till bokslutet. De berättar om bolagets finansiella resultat och ställning bättre än resultat- och balansräkningen. Värderingen av placeringarna i bokslutet grundar sig på anskaffningsutgiften eller på ett lägre verkligt värde och den vinst som redovisas i

resultaträkningen bestäms utifrån beräkningsgrunden som social- och hälsovårdsministeriet fastställer på förhand. Skillnaden mellan det redovisade totalresultatet och resultaträkningens vinst upptas i ansvarsskulden med undantag av förändring av avskrivningsdifferens. År 2017 uppgick vinsten enligt resultaträkningen till 5,2 (4,5) miljoner euro.

Nedanstående kalkyl visar sambandet mellan resultaträkningens resultat och totalresultatet till verkligt värde:

Miljoner euro	2017	2016
Räkenskapsperiodens vinst i resultaträkningen	5,2	4,5
Förändring i ansvarsskulden		
Resultatpåverkande förändring i utjämningsbeloppet	-	-35,5
Förändring av det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret	731,6	-161,8
Överföring till kundåterbärningar	120,0	102,0
Förändring av avskrivningsdifferens	0,3	0,3
Förändring av värderingsdifferens	221,4	495,8
Resultat till verkligt värde	1 078,4	405,2

5 FÖRSÄKRINGSBESTÅND OCH PREMIEINKOMST

Majoriteten av de arbetsgivare som har försäkrat sina arbetstagare i Ilmarinen ingår ett försäkringsavtal med bolaget. Tillfälliga arbetsgivare kan emellertid redovisa sina arbetspensionsavgifter till arbetspensionsförsäkringsbolaget utan att ingå ett egentligt försäkringsavtal.

Försäkringsbeståndet ökade något år 2017. Vid utgången av år 2017 var antalet ArPL-försäkringar i bolaget 38 766, vilket är 635 stycken och 1,7 procent fler än året innan. Utöver de arbetsgivare som ingick försäkringsavtal med Ilmarinen, redovisade 4 676 (5 078) tillfälliga arbetsgivare sina ArPL-försäkringsavgifter till Ilmarinen.

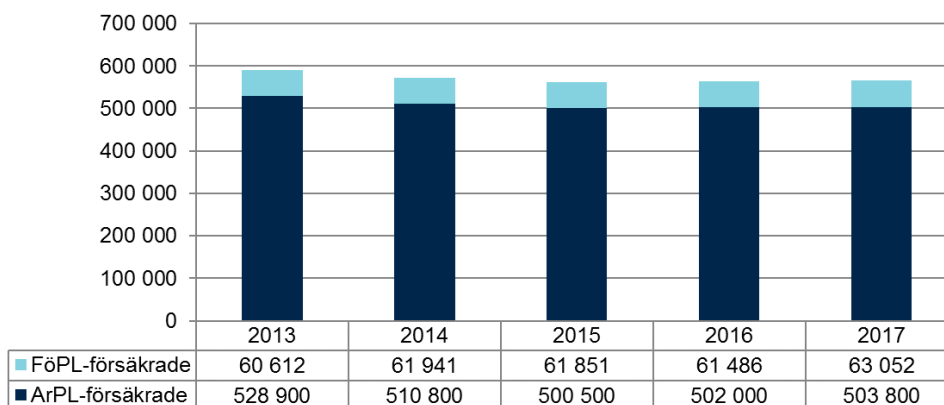
Andelen avtalskunder som anmäler sina försäkringsuppgifter månatligen och som betalar sina försäkringsavgifter utgående från anmälningarna ökade med över 30 procent i Ilmarinens försäkringsbestånd. Fram till slutet av året hade över hälften av arbetsgivarna för de arbetstagare som är försäkrade i Ilmarinen valt att anmäla försäkringsuppgifterna på månadsbasis. Anmälan per månad skapar förutsättningar för övergången till inkomstregistret, där anmälningarna görs per lönebetalning.

Vid årets slut omfattade ArPL-försäkringarna 503 800 (502 000) försäkrade. Antalet försäkrade ökade med ungefär 0,4 procent. De enskilda ArPL-försäkringarna i Ilmarinen omfattade i genomsnitt 13 (13) personer år 2017.

Den försäkrade ArPL-lönesumman i bolaget uppgick till 16 709 (16 788) miljoner euro, vilket innebär en minskning på 0,5 procent jämfört med den försäkrade lönesumman året innan.

I slutet av året var antalet FöPL-försäkringar i bolaget 63 052, vilket är 1 566 försäkringar eller 2,5 procent fler än ett år tidigare. Den genomsnittliga arbetsinkomsten i FöPL-försäkringarna var 23 530 (23 917) euro om året. Det är lite mindre än året innan.

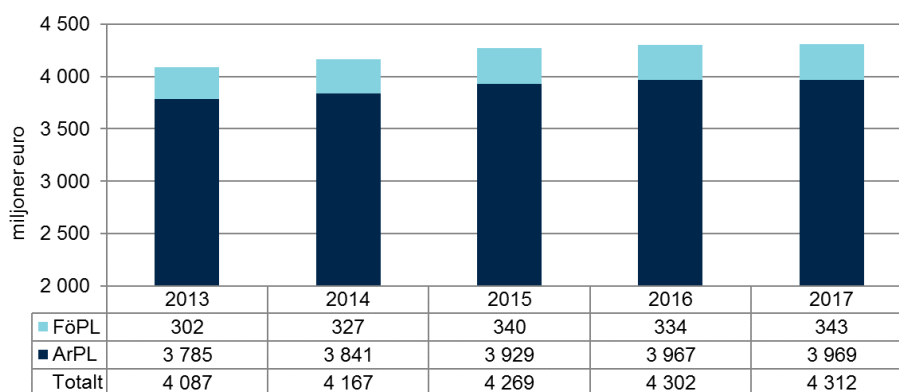
Antalet försäkrade

Ilmarinens premieinkomst år 2017 uppgick till 4 311,6 (4 301,8) miljoner euro. Premieinkomsten ökade med 0,2 procent från året innan. I ArPL-försäkringsavgifter inflöt 3 968,5 (3 967,4) miljoner euro, dvs. ArPL-premieinkomsten var på oförändrad nivå. Kundåterbäringarna som beviljades i form av nedsättningar av ArPL-avgiften år 2017 uppgick till sammanlagt 102,1 miljoner euro, då de var 98,6 miljoner euro året innan.

Premieinkomsten av FöPL-försäkringarna uppgick till 343,0 (334,5) miljoner euro, vilket visar en ökning med 2,6 procent.

Premieinkomst

Den goda ekonomiska utvecklingen fortsatte och det syntes också i form av lägre kreditförluster år 2017. Kreditförlusterna från utestående ArPL-avgifter utgjorde 7,6 (9,2) miljoner euro. Kreditförlusterna inom ArPL sjönk med över 17 procent och deras andel av premieinkomsten var endast 0,19 (0,23) procent.

Kreditförlusterna från utestående FöPL-avgifter uppgick till 2,2 (2,0) miljoner euro. Kreditförlusterna inom FöPL var på samma nivå som året innan. Det uppstår emellertid ingen

förlust på grund av kreditförluster från FöPL-försäkringen, eftersom statsandelen inom finansieringssystemet för FöPL-pensioner ersätter den försäkringsavgift som inte fås in av försäkringstagarna.

Bolaget sålde 4 001 nya ArPL-försäkringar, vilket ökar den årliga ArPL-premieinkomsten med 87,2 miljoner euro under år 2018. Överföringstrafiken ökade bolagets ArPL-försäkringsbestånd med 312 försäkringar och minskade premieinkomsten med 4,9 miljoner euro.

Bolaget sålde 7 138 nya FöPL-försäkringar, vilket ökar FöPL-premieinkomsten med 34,5 miljoner euro. I överföringstrafiken mellan arbetspensionsbolagen ökade försäkringsbeståndet för FöPL-försäkringar med 929 försäkringar och premieinkomsten med 7,1 miljoner euro.

6 PREMIENIVÅ

Den genomsnittliga ArPL-avgiften för år 2017 var 24,4 procent av lönen, dvs. samma som året innan. År 2016 beviljades dessutom en tillfällig nedsättning på i genomsnitt 0,4 procent av lönen, vilket innebär att den genomsnittliga avgiften år 2017 steg med 0,4 procent från året innan. Avgiften för arbetstagare under 53 år och för dem som fyllt 63 år var 6,15 procent och för arbetstagare som är 53–62 år 7,65 procent. Arbetsgivarens avgift var i genomsnitt 17,95 procent av lönerna. Arbetsgivarens avgiftsnivå varierar i fråga om enskilda försäkringar och är också beroende av arbetspensionsbolagets kundåterbärningar. Kundåterbärningarna var i genomsnitt 3,5 (3,3) procent av arbetsgivarens avgift.

Den genomsnittliga ArPL-avgiften som fastställts för år 2018 är också 24,4 procent. I enlighet med konkurrenskraftsavtalet som arbetsmarknadsorganisationerna ingick år 2016 är arbetsgivarens genomsnittliga avgift 17,75 procent av lönerna, dvs. avgiften minskar med i genomsnitt 0,20 procentenheter. Arbetstagarnas avgifter stiger med motsvarande 0,20 procentenheter. År 2017 var avgiften för arbetstagare under 53 år och för dem som fyllt 63 år 6,35 procent och för arbetstagare som är 53–62 år 7,85 procent.

År 2017 var FöPL-avgiften för företagare som fyllt 53 år före räkenskapsperiodens början, men som var under 63 år, 25,6 procent. För andra företagare var avgiften 24,1 procent. Avgifterna för företagare kommer inte att ändras år 2018.

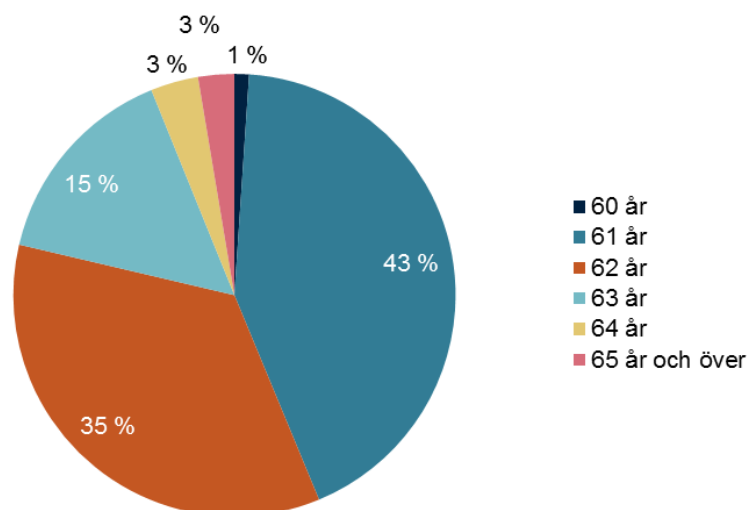
7 PENSIONER OCH VERKSAMHET SOM FRÄMJAR ARBETSFÖRMÅGAN

Inom Ilmarinen utfärdades 28 604 nya pensionsbeslut år 2017, vilket var 10,5 procent fler än året innan. År 2017 betalades sammanlagt 4 721,8 (4 594,1) miljoner euro i pensioner. Pensionsutgiften ökade med 2,8 procent från föregående år. På samma sätt som under tidigare år fortsatte pensionsutgiften att öka relativt snabbt.

I samband med pensionsreformen 2017 trädde två nya pensionsslag i kraft, partiell förtida ålderspension och arbetslivspension. Under året utfärdades 2 996 beslut om partiell förtida ålderspension. Pensionsslaget var speciellt populärt bland 61–62-åringar och största delen av dem ansökte om pension för att utöka sina inkomster.

Åldersfördelningen bland dem som ansökte om partiell ålderspension 31.12.2017

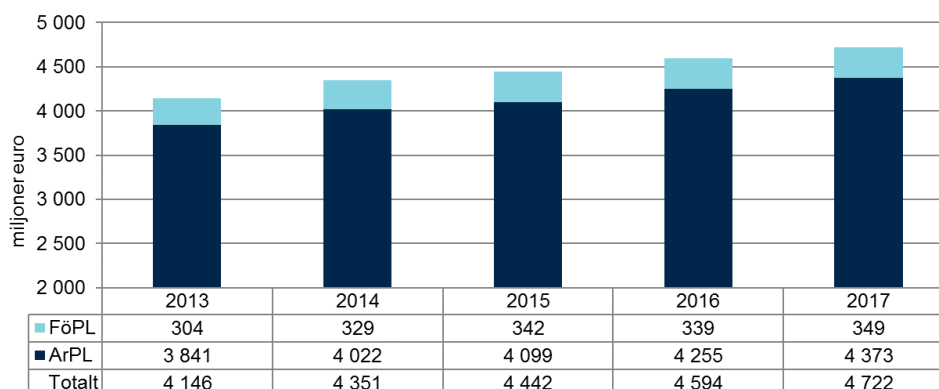
Det första beslutet om arbetslivspension från Ilmarinen utfärdades i december 2017. Arbetslivspension har ännu inte orsakat någon rusning, eftersom ålderspensionsåldern ligger nära den nedre åldersgränsen för arbetslivspension på 63 år. Då pensionsåldern stiger, torde också pensionslaget bli populärare.

Pensionsutgift enligt pensionslag 2017

	ArPL	FöPL	Sammanlagt	%
Ålderspensioner	3 474,2	273,9	3 748,1	79,4
Förtida ålderspensioner	231,0	20,0	251,0	5,3
Partiell förtida ålderspensioner	12,5	1,3	13,7	0,3
Deltidspensioner	9,2	2,0	11,3	0,2
Invalidpensioner	361,7	24,3	385,9	8,2
Arbetslivspensioner	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbetslöshetspensioner	0,0	0,0	0,0	0,0
Familjepensioner	284,2	27,6	311,7	6,6
Sammanlagt	4 372,7	349,1	4 721,8	100,0

Största delen, dvs. 79,4 procent av pensionsutgiften på cirka 4,72 miljarder euro utgjordes av ålderspensioner. Invalidpensionernas andel av pensionsutgiften var cirka 8,2 procent och familjepensionernas andel 6,6 procent.

Utbetalda pensioner

Premieinkomsten uppgick till drygt 4,31 miljarder euro. Utan pensionernas omkostnader var pensionsutgiften cirka 4,72 miljarder euro och således cirka 410 miljoner euro större än premieinkomsten.

Antalet pensionstagare 31.12.2017 Pensioner enligt grundskyddet

	ArPL	FöPL	Sammanlagt	%
Ålderspensioner	217 311	29 739	247 050	73
Förtida ålderspensioner	13 773	2 993	16 766	5
Partiell förtida ålderspensioner	2 164	533	2 697	1
Deltidspensioner	683	133	816	0
Invalidpensioner	24 011	2 333	26 344	8
Familjepensioner	36 352	6 629	42 981	13
Sammanlagt	294 294	42 360	336 654	100

Vid utgången av året uppgick antalet pensionstagare till 336 654. Det motsvarar en ökning på 2,2 procent från året innan, då antalet pensionstagare var 329 323. ArPL-pension utbetalades i slutet av året till 294 294 (287 976) pensionstagare och FöPL-pension till 42 360 (41 347) pensionstagare.

Pensionsbeslut år 2017

	2017	2016	Förändring, %
Nya pensionsbeslut			
Ålderspensioner	12 393	12 482	-1
Förtida ålderspensioner	0	1	-100
Partiell förtida ålderspensioner	2 996	0	
Deltidspensioner	94	821	-89
Invalidpensioner	6 302	6 054	4
Arbetslivspensioner	2	0	
Familjepensioner	3 332	3 126	7
Beslut om rätten till rehabilitering	3 485	3 399	3
Nya pensionsbeslut sammanlagt	28 604	25 883	11
Alla pensionsbeslut sammanlagt	46 028	42 986	7

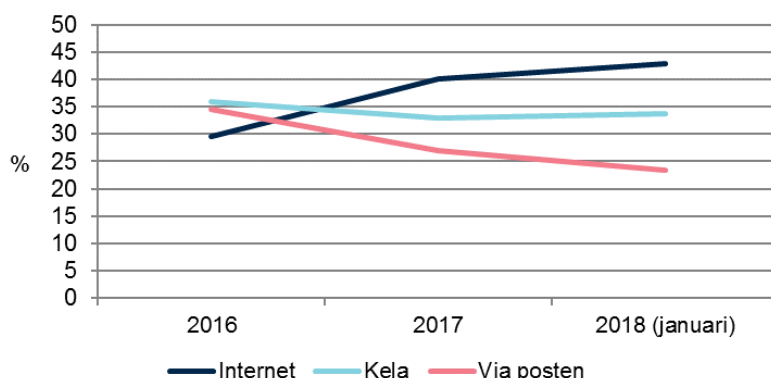
Under år 2017 utfärdades sammanlagt 46 028 pensionsbeslut. Antalet är 7 procent större än året innan.

Antalet nya pensionsbeslut ökade med 10,5 procent år 2017, och antalet utfärdade invalidpensionsbeslut var 4,1 procent större än år 2016. Inom arbetspensionssystemet var antalet invalidpensionsbeslut ungefär på samma nivå som året innan.

Bolagets pensionshandläggningssystem genomgick en stor revidering. Tack vare det nya handläggningssystemet blir pensionshandläggningen mer automatiserad, snabbare och bolaget kan producera bättre digitala tjänster för sina pensionskunder. Under ibruktagningsskedet åren 2015–2017 fördelade sig pensionsbesluten ojämnt. Situationen normaliserades under år 2017. Invalidpensionsansökningarnas handläggningstider har förkortats med 40 dagar och då det gäller ålderspensioner kunde Ilmarinen handlägga ansökningarna snabbare än de övriga pensionsanstalterna inom i genomsnitt 36 dagar.

Tack vare de nya handläggningssystemet har tjänsterna blivit mer digitaliserade och användningen av elektroniska tjänster har ökat. Ålderspension ansöktes till 57 procent via nätet och av rehabiliteringsansökningarna lämnades 28 procent via nätet. Pensionsansökningar via nätet har i bästa fall kunnat behandlas på fyra minuter. I trettio procent av fallen behandlas pensionsansökningarna automatiskt.

Pensionsansökningar via olika kanaler 2016–2018

Pensionsutdraget skickas vart tredje år till alla som är under 60 år och varje år till personer över 60 år. År 2017 skickades pensionsutdrag till personer som är födda i september–december samt till alla som är över 60 år. I oktober–november postades pensionsutdrag till 220 346 personer, medan 46 082 personer valde att hämta utdraget i webbtjänsten under april–december.

Inom arbetshälsotjänsterna genomfördes ett exceptionellt omfattande kundsamarbete under år 2017. Ilmarinen ordnade 44 seminarier om arbetshälsa för sina kundföretag runt om i Finland, vilka samlade 2 987 deltagare. Dessutom hade bolaget 2 364 pågående utbildningar eller andra projekt om arbetshälsa tillsammans med kunderna under året. Ungefär 135 000 arbetstagare som är försäkrade i Ilmarinen omfattades av dessa arbetshälsoprojekt. Samarbetet med kunderna är systematiskt och målinriktat och projekten inriktas alltid på gemensamt identifierade utvecklingsobjekt som minskar risken för arbetsförmåga. Det ingås skriftliga avtal om samarbetet och resultatet av tjänsterna följs bland annat upp med gemensamt överenskomna mätare och med kundenkäter.

Resultatuppföljningen visar att man med hjälp av tjänsterna har lyckats förbättra arbetshälsan och minska risken för arbetsförmåga i kundföretagen.

Kundföretagen stöds i hanteringen av risken för arbetsförmåga också med yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder. Ilmarinen ordnar utbildning för chefsstaben i kundföretagen och ger både chefer och personal råd och konsulthjälp i planeringen av rehabilitering. Ilmarinen stödde cirka 3 500 sökanden av arbetspensionsrehabilitering att byta yrke eller att återgå till arbetet. Ökningen från året innan var 2,5 procent. Under den egentliga rehabiliteringsperioden betalar Ilmarinen de lagstadgade förmånerna enligt arbetspensionslagstiftningen, med vilka man stöder rehabiliteringsklientens försörjning under rehabiliteringen och ersätter utbildningskostnaderna. Bolaget utfärdade över 7 000 olika beslut om rehabiliteringsförmåner år 2017, vilket motsvarar en ökning med 10,7 procent från året innan.

Bolaget använde 6,8 (9,6) miljoner euro för verksamhet i syfte att hantera risken för arbetsförmåga i kundföretagen.

Sedan ingången av år 2015 har en person som ansökt om invalidpension fått ett förhandsbeslut om yrkesinriktad rehabilitering utan särskild ansökan, om personen fortfarande anses ha möjligheter att återgå till arbetslivet. Förfarandet påskyndar planeringen och inledandet av rehabilitering.

8 ANSVARSSKULD

Bolagets ansvarsskuld uppgick vid utgången av år 2017 till sammanlagt 33 390,9 (31 458,7) miljoner euro. Ansvaret för framtida och löpande pensioner ökade med 813,8 miljoner euro och uppgick i slutet av året till 29 434,8 (28 620,9) miljoner euro. Det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret som fungerar som buffert för försäkrings- och placeringsförluster ökade med 1 637,2 miljoner euro netto och uppgick i slutet av året till 3 159,7 (1 522,6) miljoner euro. Utjämningsbeloppet, som tidigare ingick i bolagets ansvarsskuld, överfördes den 1 januari 2017 som en del av det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret. Det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret ökade som en följd av kursstegringarna på aktier med 390,9 miljoner euro och var vid årets slut 676,4 (1 435,0) miljoner euro före granskning av den del som överstiger den övre gränsen.

Ansvaret för framtida och löpande pensioner ökar i och med det pensionsskydd som tillväxer under året och upplöses med anledning av utbetalda pensioner. Ansvarsskulden gottgörs med ränta utifrån avkastningen på placeringarna i enlighet med beräkningsgrunderna. Huvuddelen av avkastningskravet på arbetspensionsbolagens ansvarsskuld fastställs enligt pensionsanstalternas genomsnittliga solvens och resten, som räknas på en andel om 15 procent av ansvarsskulden (20 procent från ingången av 2018), är bunden vid den genomsnittliga avkastningen på pensionsanstalternas noterade aktier. Sammanlagt uppgick den avkastning som ska gottgöras ansvarsskulden år 2017 till 5,2 procent. Avkastningen förknippad med det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret var 1,2 procent. Den övriga ansvarsskulden gottgjordes med en avkastning på 4,0 procent.

Specifikation av försäkringstekniska avsättningar

Miljoner euro	2017	2016
Premieansvar		
Framtida pensioner	14 627,0	14 461,7
Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	3 159,7	1 522,6
Fördelat tilläggsförsäkringsansvar	119,9	102,0
Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar	676,4	285,5
Premieansvar sammanlagt	18 583,1	16 371,8
Ersättningsansvar		
Löpande pensioner	14 807,7	14 159,2
Utgjöringsbelopp	-	927,6
Ersättningsansvar sammanlagt	14 807,7	15 086,9
Försäkringsteknisk ansvarsskuld sammanlagt	33 390,9	31 458,7

9 PLACERINGSVERKSAMHET

Pensionstillgångarna ska placeras lönsamt och betryggande. På grund av det framhålls långsiktigheten i placeringen av pensionstillgångarna. Målet inom bolagets placeringsverksamhet är att få en så hög avkastning som möjligt på placeringarna på lång sikt. Placeringarnas genomsnittliga risk får emellertid inte vara för stor i förhållande till bolagets risktäckningskapacitet. Den genomsnittliga förväntade realavkastningen på bolagets placeringstillgångar på lång sikt är fyra procent och avkastningens förväntade

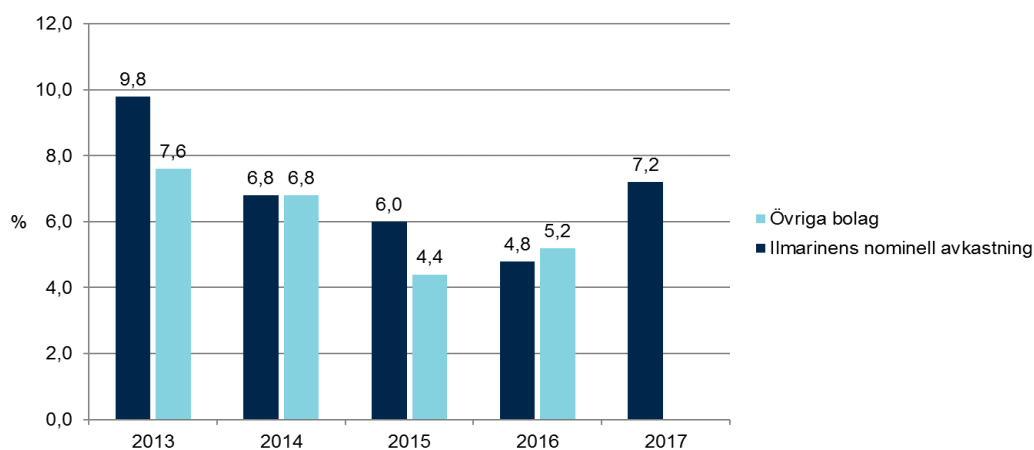
standardavvikelse cirka tio procent.

Den ekonomiska tillväxttakten tilltog inom alla viktiga ekonomier år 2017. Penningpolitikens riktning var tudelad: medan Europeiska centralbanken fortsatte sitt program för köp av skuldebrev, fortsatte den amerikanska centralbanken att försiktigt höja styrräntan, vilket den inledde redan 2016. Inflationen var fortsatt låg, fastän oljepriset vände uppåt under redovisningsåret.

På aktiemarknaden var år 2017 klart positiv på alla huvudmarknader. Alla marknadsområden i bolagets aktieportfölj gav en god avkastning, fastän det faktum att dollarn försvagades mot alla andra huvudvalutor i någon mån sänkte avkastningen på placeringar i dollar. Den negativa effekten minskades genom skydd mot valutarisker. Räntheportföljens exponering för räntestegringar, dvs. duration var liten hela året. I sin helhet var år 2017 gynnsamt med tanke på placerarna och avkastningen var positiv i alla de viktigaste tillgångsklasserna på samma sätt som år 2016.

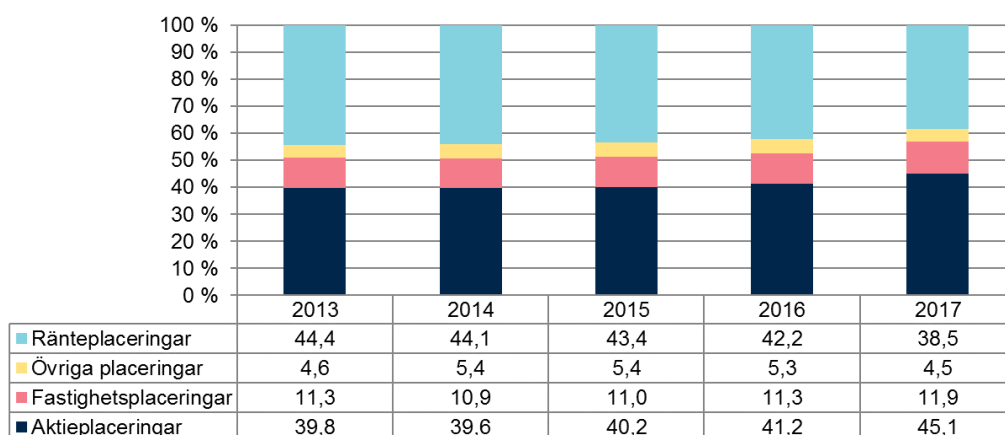
Bolagets placeringar till verkligt värde uppgick vid utgången av år 2017 till sammanlagt 39 355,1 (37 214,4) miljoner euro. Avkastningen på placeringarna till verkligt värde var 7,2 procent. Inflationen i Finland tilltog något mot slutet av året. Konsumentprisindexets årsförändring var 0,5 procent. Realavkastningen på värdet av bolagets placeringar var 6,7 procent år 2017. Året innan var avkastningen på placeringsportföljen 4,8 procent, dvs. reellt sett 3,8 procent. Den årliga medelavkastningen till verkligt värde har under de senaste fem åren varit 6,9 procent, vilket motsvarar en årlig realavkastning på i genomsnitt 6,2 procent. Räknat sedan år 1997 har totalavkastningen på bolagets placeringar till verkligt värde varit i genomsnitt 5,9 procent per år. Detta motsvarar en årlig realavkastning på 4,3 procent.

Nettointäkter av placeringsverksamheten

Följande specifikation över bolagets placeringsallokering följer en indelning till verkligt värde. Noterna till bokslutet innehåller förutom denna basallokering även uppgifter om placeringarnas riskfördelning samt en tabell om hur placeringsintäkterna fördelas på olika placeringslag.

Utvecklingen av placeringarnas basallokering

Andelen masskuldebrevslån, räntefonder och övriga finansmarknadsinstrument av bolagets placeringstillgångar var 36,4 (39,5) procent. Deras marknadsvärde med beaktande av derivaten uppgick till sammanlagt 14 325,3 (14 713,3) miljoner euro och avkastningen på verkligt värde var 1,5 (3,7) procent. Placeringarna i statsemitterade eller dylika emittenters lån uppgick till 5 199,4 (4 139,8) miljoner euro, dvs. till 36,3 (28,1) procent. Penningmarknadsplaceringarnas andel var 344,6 (991,3) miljoner euro, dvs. cirka 2,4 (6,7) procent och avkastningen 5,4 (5,8) procent. De resterande 61,3 procent av ränteplaceringarna var företagslån. Huvuddelen av företagslånen hade ett högt kreditbetyg. Avkastningen på masskuldebrevslån med kreditrisk var 1,7 procent. Vid utgången av året var masslåneportföljens genomsnittliga löptid 0,4 (0,6) år.

Inom bolagets företagsfinansiering beviljades något färre nya investeringslån än tidigare. Antalet nya ArPL-lån var klart mindre än året innan, vilket ledde till att lånebeståndet minskade från föregående år. Lånefordringarnas andel av placeringstillgångarna var vid utgången av året 2,1 (2,7) procent. Nya lån lyftes för 106,2 (321,4) miljoner euro under 2017. Hela lånestocken inklusive upplupna räntor var vid utgången av året 833,1 (1 007,4) miljoner euro. Avkastningen på lånefordringar var 3,4 (3,3) procent.

Lånestocken inom företagsfinansiering, miljoner euro

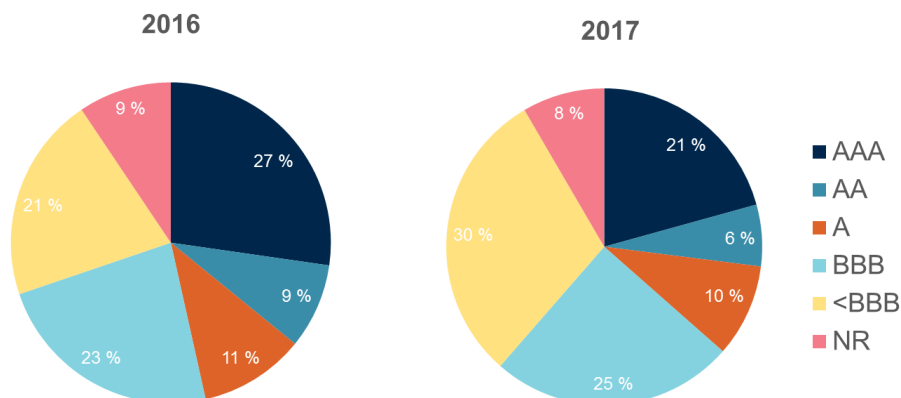
	2017 miljoner euro	Ränta %	Krediter 2017	2016 miljoner euro	Ränta %
Investeringslån *	578,6	3,3	100,0	631,9	3,4
Återlån	254,5	2,4	6,2	375,5	2,9
Sammanlagt	833,1	3,0	106,2	1 007,4	3,2

* Inkluderar inte lån för fastighetsplaceringar, vilka behandlats som ägarintresseföretag.

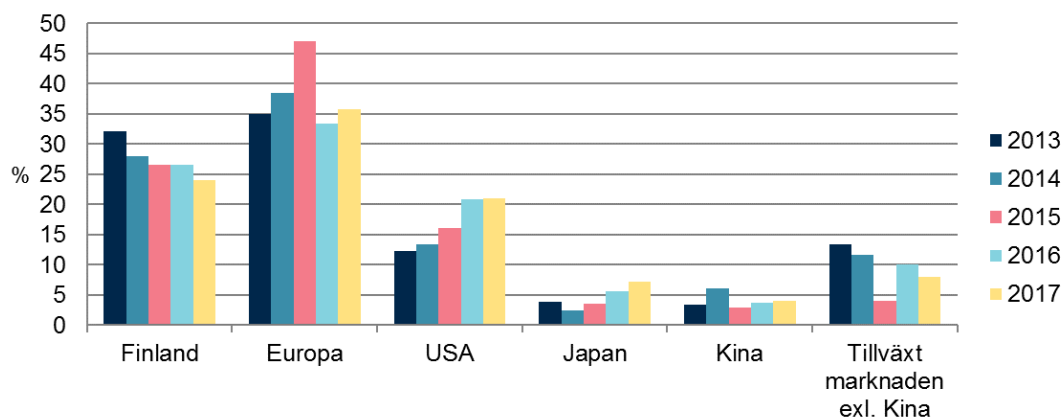
Ovan nämnda placeringar bildar tillsammans klassen ränteplaceringar. Totalt var dessa placeringars andel av placeringsbeståndet 38,5 (42,2) procent och avkastningen 1,6 (3,6) procent.

Andelen noterade och icke noterade aktieplaceringar samt kapitalplaceringar utgjorde 45,1 (41,2) procent av placeringarna. Deras värde steg år 2017 till 17 755,9 (15 321,8) miljoner euro. Andelen inhemska aktieplaceringar av dessa var cirka 24,8 (27,2) procent eller cirka 4 402,1 (4 169,9) miljoner euro. Andelen inhemska aktier av de noterade aktieplaceringarna var 24,0 (26,5) procent. Avkastningen på aktieplaceringarna räknat till verkligt värde var 14,8 (6,5) procent.

Masskuldebrevsplaceringarnas fördelning enligt kreditrisk

De noterade aktiernas geografiska fördelning

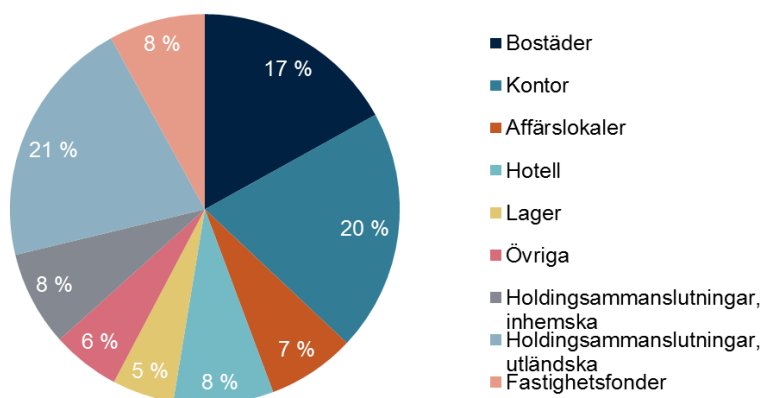
Aktie-, valuta- och räntederivat används såväl i skyddande syfte som för att ändra placeringsportföljens risknivå. Som en följd av användningen av derivat var aktieplaceringarnas riskbelopp 17 482,9 miljoner euro, dvs. 44,4 procent av placeringarna. Räntederivatens inverkan har beaktats i den genomsnittliga löptiden för den ovan nämnda masslånportföljen.

Fastighetsplaceringarna uppgick vid utgången av år 2017 till 4 682,9 (4 199,6) miljoner euro. Förändringen jämfört med året innan var 11,5 procent. Fastighetsplaceringarnas andel av placeringarna var 11,9 (11,3) procent, varav 1,0 procentenheter var fastighetsplaceringar. De direktägda fastighetsplaceringarna uppgick till 4 308,4

(3 744,0) miljoner euro. Uthyrningsgraden för Ilmarinens inhemska fastigheter steg något och var 89,9 (87,4) procent vid utgången av året.

Fastighetsplaceringarnas struktur 31.12.2017

Den totala avkastningen på bolagets fastighetsplaceringar var 5,0 (6,4) procent. Avkastningen på direkta fastighetsplaceringar var 4,7 (6,7) procent. Avkastningen på fastighetsplaceringsfonderna var 7,4 (3,6) procent. Andelen direkta utländska fastighetsplaceringar ökade till 972,4 miljoner euro.

I slutet av året bestod cirka 4,5 (5,3) procent av placeringstillgångarnas marknadsvärde av råvaruplaceringar, placeringar i fonder som strävar efter absolut avkastning och övriga placeringar. Andelen fonder som strävar efter absolut avkastning av dessa var 1,9 procentenheter, dvs. 748,6 miljoner euro. Avkastningen på fonder som strävar efter absolut avkastning var i genomsnitt -1,0 procent på det sysselsatta kapitalet.

I enlighet med principerna för ansvarsfulla placeringar inleder bolaget en påtryckningsprocess i syfte att påverka placeringsobjektets handlingssätt, om verksamheten inte motsvarar de villkor som bolaget ställer på sina placeringsobjekt, dvs. företaget allvarligt bryter mot riktlinjerna i FN:s Global Compact om mänskliga rättigheter. Genom påtryckning vill bolaget också undvika miljöförstöring och korruption. Därtill undviker bolaget att skaffa placeringsobjekt, vilkas verksamhet inte uppfyller uppställda villkor: vi placerar inte i tillverkare av tobaksprodukter och kontroversiella vapen och inte heller i bolag där minst 30 procent av affärsverksamheten ansluter sig till stenkolsförbränning. Under år 2017 hade bolaget 15 pågående påverkningsprocesser, av vilka tio genomfördes via nordiskt samarbete och fem via tjänsteleverantören. Fem nya påverkningsprocesser inleddes, av vilka två kunde färdigställas. Utöver påverkningsprocesser i anslutning till brott mot internationella normer deltog vi även tillsammans med andra placerare i utsändandet av brev där vi bad våra 37 placeringsobjekt att rapportera om sina miljökonsekvenser. Dessutom kontaktade vi fem internationella elbolag i syfte att främja viktiga utvecklingsområden.

10 UTVECKLING, IT OCH JA DATASÄKERHET

I enlighet med strategin förflyttades tyngdpunkten inom utvecklingen av datasystemen under redovisningsåret från pensionssystemen till förnyandet av ArPL-försäkringsprocesser och -

system. Genom förnyelsearbetet bereder sig bolaget för inkomstregistret fram till år 2019. Utvecklingen av digitala tjänster fortsatte som en del av bolagets strategi. Under år 2017 lanserades bl.a. tjänsterna Ohjaamo och Parempi vire.

Även systemstödet för HR-processer och hantering av operativa risker förnyades. Systemutvecklingens automationsnivå och smidighet förbättrades avsevärt. Verksamhetsmodellen för en smidig utveckling implementerades som utvecklingsmodell. Slutanvändartjänsterna utsattes för konkurrens och genom det nya avtalet uppnåddes kostnadsfördelar. Produktionen av datatekniska tjänster förlöpte såsom planerat både då det gäller kundtjänsterna och bolagets egen verksamhet.

Under året infördes ett nytt dataskyddskoncept för att utveckla identifiering och förebyggande av cyberrisker.

Förberedelserna för att uppfylla kraven i EU:s dataskyddsförordning fortsatte genom en analys av processerna och datasystemen för behandling av personuppgifter i syfte att identifiera eventuella ändringsbehov och för genomförande av nödvändiga utvecklingsåtgärder. Bolaget inledde också arbetet med att behandla testmaterialet.

Fusionen mellan Ilmarinen och Etera förbereddes i slutet av året genom att planera obligatoriska Day1-ändringar och genom att upprätta en systemkarta för de strategiska IT-målen.

11 RISKHANTERING

Målet med bolagets riskhantering är att förhindra att risker som äventyrar bolagets verksamhet realiserar, att minimera de ekonomiska följderna och andra skador av realiserade risker samt att säkra verksamhetens kontinuitet. Målet är därtill att bolaget ska kunna utnyttja de möjligheter som en kontrollerad risktagning medför i affärsverksamheten och i synnerhet i placeringsverksamheten. Det viktigaste är att trygga bolagets lagstadgade verksamhet samt de försäkrades, pensionstagarnas och försäkringstagarnas rättigheter i alla situationer.

Bolaget har verksamhetsprinciper för det riskhanteringssystem som omfattar hela verksamheten. Bolaget har en riskhanteringskommitté som består av representanter för organisationsenheterna med uppgift att följa upp, bedöma och utveckla bolagets riskhantering. Riskhanteringskommittén bereder översikter av bolagets risker med jämna intervall för ledningsgruppens godkännande och uppdaterar riskhanteringssystemets verksamhetsprinciper varje år. Risköversikterna behandlas i styrelsens revisions- och riskhanteringsutskott samt i styrelsen.

Förutom bolagets riskhanteringsfunktion ankommer även ansvaret för riskkontroll av placeringsverksamheten och styrelserapporteringen på direktören för aktuariefunktionen och riskhanteringen. På detta sätt säkerställer bolaget att rapporteringen av placeringsverksamheten och riskkontrollen är oberoende av de risktagande funktionerna. Bolagets riskhanteringsfunktion bereder därtill i enlighet med styrelsens anvisningar varje år en analys av riskhanteringsfunktionens ändamålsenlighet samt tillsammans med verkställande ledningen bolagets risk- och solvensbedömning.

Inom placeringsverksamheten styrs risktagningen av placeringsstrategin som fastställs av styrelsen och av placeringsplanen som härleds ur den samt av placeringsbefogenheterna och övriga riktlinjer som styrelsen bestämmer. Risknivån och behoven av ändringar i den grundläggande allokeringen följs upp i gruppen för balansräkningshantering, som består av representanter för placeringsverksamheten, aktuarie- och riskhanteringsfunktionen samt för

ekonomifunktionen. För uppföljning och analys producerar riskhanteringsfunktionen även bland annat scenario- och stresstest. Inom placeringsverksamheten pågår fortlöpande riskuppföljning och -hantering.

För riskhanteringen redogörs närmare i noterna till bokslutet.

12 PERSONAL

Ilmarinenkoncernen hade i genomsnitt 577 anställda år 2017, då motsvarande siffra ett år tidigare var 584. Mätt i årsverken arbetade det i genomsnitt 543 (538) personer i moderbolaget Ilmarinen under verksamhetsåret. I siffran ingår 66 (64) deltidsanställda, vilkas arbetsinsats vid uträkningen av medeltalen har justerats så att den motsvarar de heltidsanställdas arbetstid. Totalt 47 (55) personer var familjelediga eller tog ut annan oavlönad ledighet under året. I slutet av året hade moderbolaget Ilmarinen 567 (592) anställda, av vilka 520 (540) hade en fast anställning.

Timo Ritakallio, som varit Ilmarinens verkställande direktör sedan år 2015, utnämndes på hösten 2017 till ny chefdirektör för OP Gruppen. Han övergår till sitt nya uppdrag i mars 2018. I december 2017 utnämnde Ilmarinens styrelse ekonomie magister Jouko Pölönen till ny verkställande direktör.

Ett viktigt tema i bolagets strategi var en energigivande arbetsplats, vilket syntes på många sätt – både då det gäller hälsa och välbefinnande på individnivå, verksamhetskultur och behandlingen av personuppgifter:

Förebyggande åtgärder och långsiktiga satsningar på arbetshälsa bar fortsättningsvis frukt och stödde aktivt personalens arbetsförmåga. Sjukfrånvaro på grund av t.ex. sjukdomar i stöd- och rörelseorganen minskade med 29 procent. Dessutom minskade kostnaderna för fysioterapeutiska behandlingar med 20 procent. En bidragande orsak till den positiva utvecklingen var anställningen av en friskvårdscoach. Friskvårdscoachen ökar motionen under arbetsdagen och hjälper även enskilda, tidigare passiva arbetstagare att finna lämpliga sätt att motionera. Även eljusterbara arbetsbord, som alla har tillgång till, har förebyggt sjukdomar i stöd- och rörelseorganen. En annan betydande förändring jämfört med år 2016 var halveringen av sjukfrånvaron på grund av den mentala hälsan (-53 procent). Även här bygger utvecklingen på förebyggande åtgärder inom företagshälsovården. Totalt minskade diagnostiserad och självanmäld sjukfrånvaro med 14 procent från år 2016, vilket ger en kostnadsinbesparing på över 150 000 euro. Samma sjunkande trend har fortsatt under de senaste fem åren.

Under våren var hela personalen engagerad i arbetet med att begrunda hurdan verksamhetskultur som präglar bolaget och vilka ärenden vi vill tydliggöra. Slutledningen var att Ilmarinens värdering "gemensam framgång" mest behöver förstärkas. Den första konkreta åtgärden var att förmännen tillsammans definierade en bra förmans egenskaper. I vardagen stöds ett gott förmansarbete också av en ny HR-systemtjänst som byggdes under år 2017. Tjänsten togs i bruk i början av år 2018 och den underlättar behandlingen och uppföljningen av personuppgifter.

Även ur personalens synvinkel präglades slutåret av förberedelserna för fusionen mellan Etera och Ilmarinen. Samarbetsförhandlingarna som gäller personalen fortsatte i januari 2018. Utöver resurser behandlades även bl.a. ersättningspraxisen till personalen och sammanslagningen av personalförmåner. Totalresultatet av arbetsklimatundersökningen som genomfördes i september visade emellertid inte den osäkerhet som integrationen medförde, utan arbetsklimatet var på samma nivå (3,7) som året innan på skalan 1–5. Bland bolagets

styrkor framhävdes bland annat att personalen tror på Ilmarinens framgång (4,2). Även chefsarbetet fick högt betyg (4,0). Som utvecklingsområde fastställde bolagets ledning bland annat att de gemensamma målen i fortsättningen styr gemensam framgång också över organisationsgränserna.

13 RÖRELSEKOSTNADER

Bolagets kostnadseffektivitet var på en fortsatt god nivå år 2017. Fortlöpande effektivisering av verksamheten utgör ett av bolagets strategiska mål. En effektiv verksamhet gynnar kunderna i form av de kundåterbärningar som bolaget beviljar. De kostnader som finansieras med försäkringsavgiftens omkostnadsinkomst uppgick till 108,9 (107,6) miljoner euro. Omkostnadsprocenten, dvs. ovan nämnda rörelsekostnader i förhållande till erhållna omkostnadsandelar var 81,1 (74,9) procent. Förändringen i omkostnadsprocenten jämfört med föregående år berodde på att avgiftens omkostnaddel som ingår i arbetspensionsavgiften minskade med cirka 7 procent.

Ilmarinens totala rörelsekostnader uppgick till sammanlagt 150,3 (147,2) miljoner euro, dvs. de var 2,1 procent större än året innan. Kostnadsökningen berodde på utgifterna i anslutning till beredningen av fusionen. Kostnaderna för Ilmarinens egentliga verksamhet sjönk jämfört med året innan. Omkostnadsrörelsens resultat uppgick till 25,4 (36,1) miljoner euro. Det minskade resultatet berodde närmast på en tariffändring.

De lagstadgade avgifterna på 10,3 miljoner euro finansieras med en särskild andel för lagstadgade avgifter som ingår i försäkringsavgiften. Dessa avgifter utgörs av Pensionsskyddscentralens kostnadsandel, Finansinspektionens tillsynsavgift och justitieförvaltningsavgiften.

Placeringsverksamhetens rörelsekostnader var 26,2 (24,5) miljoner euro, vilket utgör 0,07 procent av de sammanräknade placeringarna. Kostnaderna finansieras med placeringsintäkter. För verksamhet som görs i samarbete med kunderna i syfte att upprätthålla välbefinnandet och arbetsförmågan och som finansieras med den andel för hantering av risken för arbetsoförmåga som ingår i försäkringsavgiften användes 5,0 (4,7) miljoner euro.

14 REDOGÖRELSE FÖR ICKE-FINANSIELL INFORMATION

Ansvarsfulla förfaranden utgör en av våra värderingar och är en oskiljaktig del av all vår verksamhet. I och med vår lagstadgade grunduppgift har vi ett stort samhällligt ansvar: under redovisningsåret ansvarade vi för nästan 900 000 finländares pensionsskydd och placerade pensionstillgångarna för både nuvarande och framtida pensionstagare på ett lönsamt och betryggande sätt. Skötseln av uppgiften förutsätter att varje anställd tar sitt ansvar och därför har ansvarsfulla förfaranden en viktig roll i både vår verksamhetskultur och i kärnan av vår affärsverksamhet. Vi har ställt upp mål för företagsansvaret, vilkas uppfyllande vi följer med hjälp av KPI-mätare. Många av mätarna och nyckeltalen för företagsansvaret är desamma som vi använder för att mäta och ställa upp mål för affärsverksamheten – vilket delvis berättar om att ansvarsfulla förfaranden inte är ett separat delområde, utan en del av vår vardagliga verksamhet.

KPI-mätarna för företagsansvaret finns på [vår webbplats](#).

Dessutom publicerar vi varje år en företagsansvarsrapport som upprättats enligt GRI-referensramen, där vi beskriver företagsansvarets mål och genomförande inom alla viktiga delområden. Rapporten om år 2017 publiceras i mars 2018.

Miljöärenden

De viktigaste miljökonsekvenserna av bolagets verksamhet är indirekta och ansluter sig till användningen av placeringstillgångarna globalt. Genom att placera i företag som beaktar miljökonsekvenserna och strävar efter att utveckla lösningar på t.ex. utmaningarna relaterade till klimatförändringen, har vi möjlighet att vara med och främja en hållbar utveckling. Via placeringsportföljen exponeras vi å andra sidan också för miljörisker som kan leda till både ekonomiska förluster och anseendeförluster, om de realiserar.

Målen och principerna som hänför sig till miljökonsekvenserna av placeringsverksamheten finns i principerna om ansvarsfulla placeringar samt i klimatprinciperna. Vi har följt det direkta koldioxidavtrycket av vår aktieportfölj sedan 2015. I slutet av 2017 var den direkta börsnoterade aktieportföljens koldioxidintensitet 215,0 ton koldioxidekvivalenter per miljoner euro i omsättning. Det var 17 procent mindre än för jämförelseindexet. Koldioxidavtrycket av den börsnoterade företagslåneportföljen var 197,5 ton koldioxidekvivalenter per miljoner euro i omsättning.

Klimatförändringen öppnar nya affärsmöjligheter för företag som producerar energieffektiva lösningar eller lösningar för ren teknologi. Vid utgången av 2017 uppgick våra placeringar i hållbar energi till 517 miljoner euro. Till lösningar för en hållbar utveckling räknas bl.a. affärsverksamhet i anslutning till energieffektivitet, nutrition, förebyggande av smittosamma sjukdomar, vattenförsörjning och utbildning. Deras andel var i slutet av året 7,5 procent av omsättningen av våra placeringsobjekt. Målet i våra klimatprinciper är att fördubbla placeringarna i hållbar utveckling fram till år 2020 jämfört med utgångsläget år 2016 under förutsättning att även placeringarnas finansiella kriterier uppfylls. Målnivån är 12 procent av årsomsättningen i de företag som ingår i aktieportföljen.

Bolaget är också en betydande fastighetsplacering, och våra direkta miljökonsekvenser hänför sig framför allt till fastigheternas energieffektivitet och den övriga byggda miljöns klimat- och miljöpåverkan. Vi investerar i resurseffektiva byggnader som är sunda och trygga för användarna och som ligger invid goda kollektiva trafikförbindelser. Då det gäller nybyggen kartlägger vi möjligheterna att använda förnybar energi, särskilt jordvärme och solenergi. Av våra nya affärsfastigheter förutsätter vi minst LEED Guld eller motsvarande miljöcertifikat. Under år 2017 inledde vi ett projekt där vi ansöker om LEED-certifiering för totalt 12 befintliga fastigheter, inklusive fastigheten Kiinteistö Oy Helsingin Lepakko, där Ilmarinen har sitt huvudkontor i Gräsviken. I samband med certifieringsprocessen görs en energiöversikt i fastigheten och de miljösparande verksamhetsmodellerna inom bl.a. avfallshantering och städning förbättras. I certifieringen beaktas användarnas verksamhet samt erfarenheter av byggnadens inomhusförhållanden, som utreds med hjälp av en användarenkät. Vi räknar varje år koldioxidavtrycket av våra fastigheters energiförbrukning och vad gäller nybyggen avtrycket under hela deras livscykel. Vi rapporterar närmare om dem i företagsansvarsrapporten.

Sociala ärenden och personalärenden

Bolagets lagstadgade uppgift är att sköta pensionsförsäkringen för personalen i kundföretagen och för företagare samt att sköta pensionsutbetalningen, vilken utgör en viktig del av den sociala tryggheten. Vi sköter denna grundläggande uppgift så högklassigt och

kostnadseffektivt som möjligt. År 2017 utfärdade vi ålderspensionsbesluten inom i genomsnitt 36 dagar.

Arbetsförmåga och förtida invalidpension är alltid en allvarlig risk både med tanke på arbetstagaren, arbetsgivaren, arbetspensionsbolaget och hela samhället. I Ilmarinens företagsansvar ingår att förebygga risken för arbetsförmåga bland kundföretagens anställda samt att erbjuda tjänster för att förlänga yrkesbanorna. Sådana tjänster är yrkesinriktad rehabilitering samt arbetshälsa- och arbetsmiljöledningstjänster, som vi kallar tjänster för ett bättre arbetsliv. Genom ett systematiskt samarbete kan vi minska risken för arbetsförmåga i kundföretagen, stöda hanteringen av personalkostnaderna och förbättra lönsamheten. År 2017 ordnade vi 44 utbildningsevenemang för ett bättre arbetsliv och sammanlagt cirka 135 000 personer omfattades av våra arbetshälsoprojekt. Av de personer som deltog i rehabilitering stod 68 procent till arbetsmarknadens förfogande när rehabiliteringen upphörde.

Som en ansvarsfull arbetsgivare vill vi genom eget exempel visa hur arbetet och arbetsgemenskapen kan stöda individens energinivå. Utvecklandet av en energigivande arbetsplats var ett av våra strategiska tyngdpunktsområden år 2017. Vi följer upp detta med en enkät om arbetsklimatet bland personalen, vilken gav ett totalresultat på 3,8 (på skalan 1–5). Resultatet är gott med beaktande av den osäkerhet som rådde bland personalen i och med den kommande fusionen. Praktiska åtgärder som tagits i syfte att skapa en energigivande arbetsplats var bl.a. avlöandet av en friskvårdscoach, stödandet av personalens motionsmöjligheter, företagshälsotjänster som är mer omfattande än de lagstadgade samt utbildning och coaching. Bolagets plan för jämställdhet och likabehandling godkändes år 2017. I den redogör vi för principerna för likabehandling oberoende av ålder, kön, familjeförhållanden, ursprung och nationalitet, språk, religion, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, hälsotillstånd och sexuell läggning.

Respekterande av de mänskliga rättigheterna

Människorätsfrågorna tas närmast fram på bolagets agenda i anslutning till placeringsverksamheten. Vi har undertecknat FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PRI) år 2016. Vi förutsätter att de bolag som vi äger följer nationell lagstiftning, men också riktlinjerna i FN:s Global Compact och relaterade internationella normer om mänskliga rättigheter, rättigheter i arbetslivet, miljö och korrupcion.

Vi har integrerat ansvarsfulla förfaranden som en del av placeringsbesluten. Vi tillämpar hållbarhetsrating som bygger på rating av externa tjänsteleverantörer och interna analyser, vilken portföljförvaltarna följer vid sidan av de ekonomiska nyckeltalen. Ratingarna täcker över 3 000 noterade bolag. Placeringar i bolag med den svagaste ratingen kräver alltid särskild utredning. Detta bidrar till att förebygga eventuella människorättsrisker och andra hållbarhetsrisker redan på förhand. I valet av aktier tillämpas dessutom ESG-jämförelseindex, dvs. portföljförvaltarnas resultat jämförs med index, i vilka man tagit med de företag som verkar mest hållbart inom branschen och det geografiska området. Detta sporrar portföljförvaltarna att i allt större grad vikta hållbara företag i sina placeringsbeslut.

En utomstående tjänsteleverantör värderar våra värdepappersplaceringar två gånger om året och rapporterar om observerade och misstänkta fall av normöverträdelser, människorättsriskerna medräknade. Vid eventuella brott mot de mänskliga rättigheterna och andra brott strävar vi antingen på egen hand eller i samarbete med andra placerare och samarbetspartners i första hand efter att få företaget att rätta till sina handlingssätt. År 2017 var 15 företag föremål för en påverkningssprocess. Åtta av fallen anslöt sig till respekterandet av de mänskliga rättigheterna och rättigheterna i arbetslivet, och problemen gällde bl.a. tvångsarbete och svaga arbetsförhållanden, ursprungsbefolkningens rättigheter samt begränsning av föreningsfriheten. Om påverkningssprocessen inte leder till önskat slutresultat, är vår sista utväg att göra oss av med placeringen.

Vi diskuterar hållbarhetsfrågor med de företag som är placeringsobjekt även utanför de egentliga påverkningsprocesserna. I frågor som gäller de mänskliga rättigheterna tar vi t.ex. regelbundet fram arbetsförhållandena i företagets underleverantörskedja.

Förebyggande av korruption och mutor

Vårt sätt att arbeta fastställs i våra uppföranderegler, dvs. Code of Conduct. Av dem framgår bl.a. att vi följer god försäkringssed, inte godkänner mutor, identifierar och förebygger intressekonflikter, inte missbrukar insiderinformation, känner våra kunder och gör hållbara upphandlingar. Bolagets styrelse har fastställt uppföranderegler samt noggrannare principer och riktlinjer som kompletterar dem, t.ex. principer mot mutor. Principerna mot mutor bygger på Transparency Internationals principer mot mutor och tillämpningsanvisningarna till dem, vilka publicerats av Centralhandelskammaren. Vi förutsätter att alla våra affärssamarbetspartner förbinder sig till motsvarande hållbara handlingssätt. Som byggherre förutsätter vi att alla våra samarbetspartners iakttar skyldigheterna att förebygga grå ekonomi. Uppföranderegler och principerna är offentliga och finns på vår webbplats. I enlighet med principerna hanterar vi compliance-risker, vilka även omfattar risker i anslutning till missbruk och intressekonflikter.

Bolaget har en heltidsanställd Compliance Officer, vars viktigaste uppgift är att stöda bolagets styrelse, ledning och affärsverksamhet då det gäller att säkerställa en tillförlitlig förvaltning och en välfungerande och tillräcklig intern kontroll samt efterlevnad av bestämmelser och uppföranderegler. Alla nyanställda får utbildning i uppförandekoden. Personalen har tillgång till en Whistle Blowing-kanal, via vilken eventuell misstanke om missbruk kan meddelas anonymt. Under år 2017 kom det inte ett enda meddelande via kanalen. Bolaget ålades varken vite eller icke-penningmässiga sanktioner på grund av brott mot lagstiftning eller bestämmelser under år 2017.

Vi följer eventuella korruptionsmisstankar och överträdelser som gäller mutor i de placeringsobjekt som vi äger på samma sätt som brott mot mänskliga rättigheter och andra normförbrytelser. Vi strävar i första hand efter att få företaget att ändra sin verksamhet. Under år 2017 hade vi fyra pågående påverkningsprocesser som gällde åtgärder mot korruption. Vår sista utväg är att göra oss av med placeringen.

15 FÖRVALTNING

Ilmarinens ordinarie bolagsstämma hölls den 6 april 2017, vilken bland annat godkände bokslutet och verksamhetsberättelsen samt valde ledamöter till förvaltningsrådet i stället för dem som stod i tur att avgå. Extra bolagsstämma hölls den 14 september 2017. På stämman godkändes bland annat fusionen mellan Ilmarinen och Etera från den 1 januari 2018 i enlighet med fusionsplanen, ändringarna i bolagsordningen, bl.a. antalet medlemmar i

förvaltningsorganen samt valdes fyra nya ledamöter till förvaltningsrådet. Förvaltningsrådet ade år 2017 sammanlagt 28 ledamöter och fr.o.m. den 1 januari 2018 är antalet ledamöter 32.

Ordförandena för Ilmarinens förvaltningsråd år 2017:

Ordförande

Verkställande direktör för Neste Abp Matti Lievonen (fram till 6.4.2017)
Senior advisor för Metso Abp Matti Kähkönen (fr.o.m. 6.4.2017).

Vice ordförande och första suppleant för ordföranden verksamhetsledare för Akavas Specialorganisationer Salla Luomanmäki.

Vice ordförande Kone Abp:s styrelseordförande Antti Herlin (fram till 6.4.2017) och verkställande direktör för Caverion Abp Ari Lehtoranta (fr.o.m. 6.4.2017).

Förvaltningsrådets sammansättning finns i sin helhet på <https://www.ilmarinen.fi/sv/ilmarinen/forvaltning-och-organisation/forvaltningsradet/>.

År 2017 hade Ilmarinens styrelse 12 ledamöter och fyra suppleanter. Från och med år 2018 har styrelsen 14 ledamöter och fyra suppleanter. Styrelseledamöternas mandatperiod är fyra år 1.1.2014–31.12.2017.

Styrelsens sammansättning 1.1–31.12.2017:

Ordförande

- Mikko Helander, chefdirektör, Kesko Abp

Vice ordförande

- Jarkko Eloranta, ordförande, FFC
- Jyri Häkämies, verkställande direktör, Finlands Näringsliv EK

Ledamöter

- Sture Fjäder, ordförande, Akava
- Timo Kokkila, verkställande direktör, Pontos Group (fr.o.m. 10.3.2017)
- Hille Korhonen, verkställande direktör, Nokian Renkaat Oyj
- Minna Korkeaoja, ekonomidirektör, Pohjolan Voima Oy
- Olli Lehtilä, affärsrörelsedirektör, OP Gruppen, skadeförsäkring
- Hannu Leinonen, diplomingenjör
- Katarina Murto, direktör för intressebevakningen, STTK
- Kristian Pullola, ekonomidirektör, Nokia Abp
- Pekka Vauramo, verkställande direktör, Finnair Abp

Suppleanter

- Annukka Lantto, vice verkställande direktör, Antellkoncernen
- Hannu Rautiainen, direktör, Finlands Näringsliv EK
- Kari Savolainen, verkställande direktör, Finavia Oyj (ordinarie ledamot 1.1–10.3.2017)
- Petri Vanhala, ordförande, Pappersförbundet rf

Ilmarinens förvaltningsråd valde på sitt sammanträde den 17 november 2017 styrelseledamöter för följande fyraårsperiod 1.1.2018–31.12.2021. Minna Korkeaoja, Hannu Leinonen, Kari Savolainen, Petri Vanhala och Pekka Vauramo avgick ur styrelsen den 1 januari 2018. Till nya ledamöter valdes diplomingenjör Tero Kiviniemi, verkställande direktör

för Alko Ab Leena Laitinen, verkställande direktör för Ponsse Abp Juho Nummela, ekonomidirektör för Stora Enso Abp Seppo Parvi, vice ordförande för Byggnadsförbundet Kyösti Suokas och till suppleanter verkställande direktör för Esperio Care Oy Marja Aarnio-Isohanni och ordförande för Ingenjörskörbundet Samu Salo.

Styrelsens ordförande bildade bolagets nominerings- och ersättningsutskott år 2017. Från ingången av 2018 bildas utskottet av styrelsens ordförande och en styrelseledamot.

Ordförande för revisions- och riskhanteringsutskottet 2017 var Kristian Pullola och medlemmar var Minna Korkeaoja, Katarina Murto och Hannu Rautiainen.

Valutskottets sammansättning år 2017 var följande:

Ordförande Matti Lievonen fram till 6.4.2017 och Matti Kähkönen fr.o.m. det.
Vice ordförande Matti Harjuniemi.

Medlemmar:
Sture Fjäder
Mikko Helander
Antti Herlin (fram till 6.4.2017)
Ari Lehtoranta (fr.o.m. 6.4.2017)
Katarina Murto.

För styrelse- och förvaltningsrådsledamöternas deltagande i möten redogörs i ersättningsförklaringen som kan läsas på <https://www.ilmarinen.fi/sv/ilmarinen/forvaltning-och-organisation/ersattningforklaring/>.

Som Ilmarinens revisor fungerade Ernst & Young Oy, CGR-sammanslutning och som dess utnämnda huvudansvariga revisor CGR Harri Pärssinen.

16 KONCERNEN

Vid utgången av år 2017 bestod Ilmarinenkoncernen av 138 (137) dotterbolag och 46 (44) ägarintresseföretag, av vilka 25 (22) har konsoliderats i koncernen som väsentliga intressebolag. Dotterbolagen är fastighetsbolag, med undantag av Tietollmarinen. Även majoriteten av intressebolagen är fastighetsbolag eller fastighetssammanslutningar. Tietollmarinen hör till koncernen på grundval av rösträtt, då Ilmarinen innehar en andel om 70 procent av det röstetal som aktierna i Tietollmarinen medför, fastän Ilmarinens andel av aktiekapitalet är 30 procent. Uppgifter om samtliga dotterföretag och ägarintresseföretag finns i noterna till bokslutet.

Ilmarinen ägde länge garantikapitalet i Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Suomi i sin helhet. Eftersom garantiandelarna inte medförde någon rösträtt, har bolaget inte konsoliderats i koncernen som ett intresseföretag, utan det har behandlats som ett ägarintresseföretag. Suomi-bolaget upphörde med sin verksamhet år 2017 och återbetalade garantikapitalet (504 563,78 euro) till Ilmarinen.

17 HÄNDELSER EFTER RÄKENSKAPSPERIODEN

Etera fusionerades med Ilmarinen den 1 januari 2018 och Eteras anställda övergick till Ilmarinen som gamla arbetstagare. Det första skedet av samarbetsförhandlingarna som gällde det fusionerade bolagets organisation färdigställdes i januari 2018.

I och med fusionen mellan Ilmarinen och Etera kommer Pohjantähti Ömsesidiga Försäkringsbolag att vara Ilmarinens ägarintresseföretag fr.o.m. den 1 januari 2018.

18 FRAMTIDSUTSIKTER

Utsikterna inom arbetspensionsbranschen har blivit positivare än tidigare tack vare den kraftiga återhämtningen i Finlands ekonomi. Enligt prognoserna kommer den ekonomiska tillväxten att fortsätta. Som en följd av tillväxten uppskattas även sysselsättningen och lönesumman utvecklas positivt år 2018, vilket innebär att arbetspensionsbolagens premieinkomst kan väntas öka gynnsammare än året innan.

Den starkare ekonomiska utvecklingen i industriländerna och företagens goda lönsamhet stöder aktiekursernas utveckling. Värderingsnivåerna stöds fortsättningsvis av Europeiska centralbankens stimulerande penningpolitik, som väntas fortsätta även under år 2018. Utvecklingen av den internationella ekonomin och världspolitiken är emellertid förknippad med betydande osäkerhet.

Fusionen av Etera med Ilmarinen förutsätter att många funktioner slås ihop och att överlappande funktioner upplöses. Under år 2018 genomför Ilmarinen ändringar med vilka det strävar efter att ytterligare förbättra kostnadseffektiviteten och serviceförmågan.

Styrelsens förslag till disposition av bolagets vinst

Moderbolagets utdelningsbara fria egna kapital i bokslutet 31.12.2017 är 86 087 880,43 euro, varav räkenskapsperiodens vinst uppgår till 5 199 024,56 euro.

Styrelsen föreslår att bolagsstämman beslutar om att reservera högst 50 000,00 euro av räkenskapsperiodens vinst för styrelsens disposition att utdelas för allmännyttiga eller därmed jämförbara ändamål i form av donationer samt bemyndigar styrelsen att besluta om utnämningen av mottagare, användningsändamål och donationernas närmare villkor. Bemyndigandet är i kraft fram till den ordinarie bolagsstämman 2019 och donationsmedel som eventuellt inte använts fram till att bemyndigandet upphör överförs till säkerhetsreserven.

Styrelsen föreslår därtill att resten av räkenskapsperiodens vinst, dvs. 5 149 024,56 euro överförs till säkerhetsreserven.

Helsingfors den 6 februari 2018

Mikko Helander

Jarkko Eloranta

Jyri Häkämies

Sture Fjäder

Tero Kiviniemi

Timo Kokkila

Hille Korhonen

Leena Laitinen

Olli Lehtilä

Katarina Murto

Juho Nummela

Seppo Parvi

Kristian Pullola

Kyösti Suokas

Timo Ritakallio
verkställande direktör

Över utförd revision har i dag avgivits revisionsberättelse.

Helsingfors den 27 februari 2018

Ernst & Young Oy
revisorssammanslutning

Harri Pärssinen
CGR-revisor